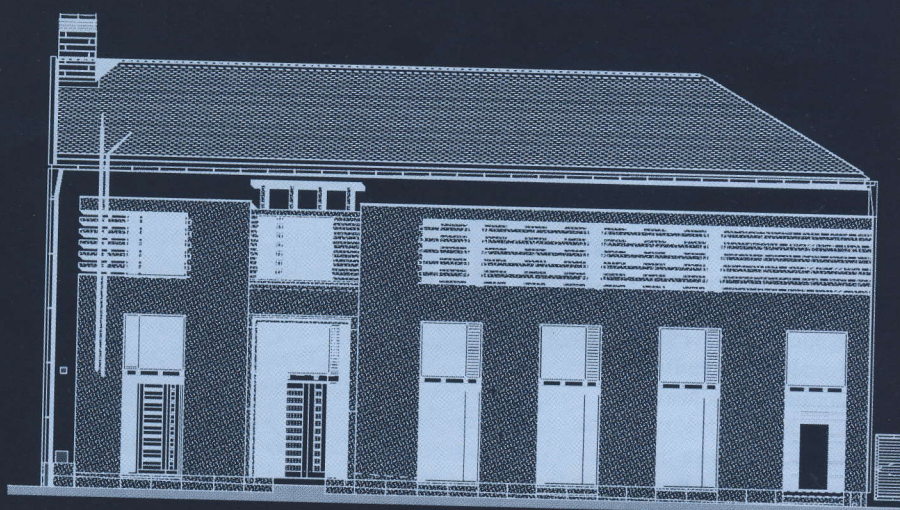

A háztest és a szellem lebegése

Városi Könyvtár, Gödöllő

1. Könyvkiválasztó-
olvasóterem
2. Gyerekkönyvtár
3. Nagyterem
légtére
4. Informatikai híd
5. Dohányzó

**Építész: Kálmán Ernő,
Major György (Realterv Kft.)**

Belsőépítész:
Major György (Teamajor Kft.)

Épületgépész:
Dr. Tóth Péter (Pentaplan Kft.)

Elektromos tervező: Szakáll
István (Iparterv-Elektro Kft.)

Egyedi lámpatestek:
Molnár J. Iván iparművész

Kerámiadíszek:
F. Orosz Sára iparművész

Generálkivitelező:
Architekton Rt.

Világítástechnika:
Lisys Fényrendszer Rt.

Külső-belső nyílászárók:
Hartmann Ferenc

Megrendelő: Gödöllő Város
Polgármesteri Hivatal

Fotó: Oravecz István

1. Alaprajz
2. Rengeteg frappáns
épületszerkezeti és
anyaghasználati ötlet
van a házban

2

Vakolt ház is lehet anyag-szerű.

A modern építész eddig is használta a vakolatot, mint tudatos kifejező anyagot, de inkább a semlegesítés eszközeként. Mintha ott nem lenne anyag. Vagy mintha háttérként szolgálna a ház komolyabb részeihez. Elsőként Tihanyban, a bencés kolostor műemléki helyreállításakor ámulhatottunk a francia kőművesek, vakolóművészek által újratanított sokrétegű, téglaporrall vegyített vakolaton. (Tervező: Kóris János, műemléki szakértő: Németh Katalin.) Megjelent Déry Attila történeti anyagtan könyve, amely bepillantást engedett a régmúlt idők építőipari boszorkánykonyhájába. Aztán egyre-másra bukkan-
tak föl, főleg a Detailban a mai rafinált vakolatreceptúrák. Tehát a gödöllői könyvtár vakolt ház. Különleges vakolatú ház.

Működőhöz hasonlító, durva zúzalékos, rózsaszín habarccsal vonták be. Fontos jellegzetessége még az anyaghasználatnak, hogy ugyanilyen zúzalékkal és ugyanilyen színnel készültek a vízszintes, előregyártott műkö-
elemek is. Ez az összefüggés véglegesíti és megerősíti a tervezők elképzelését a vakolt házról. Ezenkívül is sok-sok anyagtani, anyagbeli épületszerkezeti találmányt látunk a házban, a ház alatt és mellett.

Rögtön az utcán, közterületen(!) pallóterítésre lépünk, mely köz-
zsalék kitöltéssel készült. Aztán, a belső térbe is. Aztán itt vannak az ismerős anyagok és fordulatok az OSB-lemezzel és a nyers-
beton mennyezettel. Helyénvaló, megfontolt anyagsűrűség. Ugyanez a szellem lebegi végig a belső tereket is. Ráadásaként európai bútorozás, világszín-
vonálú világítás. Valódi profizmus, hiszen a sok nyersen maradó

2

1

felület csak fantasztikusan gondos tervezéssel jöhetett létre. És okos gazdálkodással. Nem tudom, mennyibe került a ház, de annyiba biztos nem...

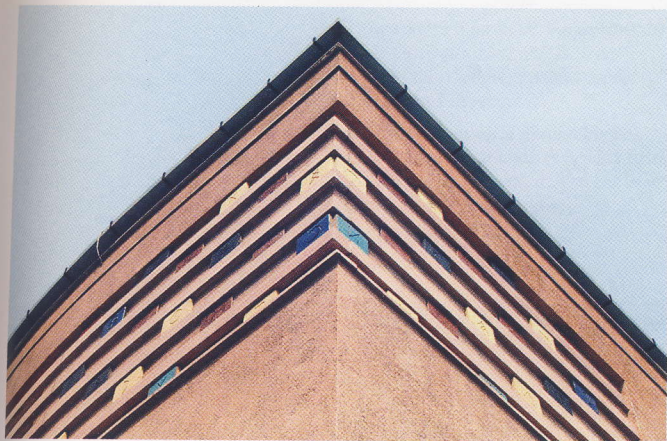
Ez idáig a bevezető volt. Beszelnünk kell a gödöllői helyzetről is. Arról a múlttól, melyre a tervező páros is hivatkozott pályázatában. Én a megszokott gödöllői Grassalkovich-múlt mellé szívesen sorolom Medgyaszay István Nagy Sándornak épít-

tett műteremházát (1907), vagy Jánossy György víztornyát (1952). Ezek szelleme itt lebeg a házban.

Aztán beszélünk kell a gödöllői jelenről is. Arról a bornírt és tipikus romboló munkáról, amellyel tönkretettek egy várost, és az most próbál föltápaszkodni. Arról a történetről, amely arról szól, hogy egy főépítész, Bognár Endre évtizedes szívós munkájának látszik az eredménye. Beszelnem kell Major Györgyről és Kálmán Ernőről.

A Mesteriskolában mindig együtt pályáztak, titokzatosan eredményes munkamódszerükkel. Major György és Kálmán Ernő első igazi közös munkája az őrbottyáni református szeretettotthon volt. A mai magyar építészet fontos láncszeme. Aztán a páros hol szétfutott, hol összejött egy-egy pályázat erejéig, majd megint külön pályán játszott. Jó, hogy megint összejött. A régi, őrbottyáni közös munka méltó folytatása ez a mostani. Ugyanaz az aprólékos nagyvonalúság. A koncepció és a detail azonos fontossága. Az illeszkedés és az öntörvényűség egyszerre. A szabályosság és szabálytalanság. A harmónia és disszonancia. A realitás és az álom. A nyugalom és a vibrálás. A hallgatagság és a mesélőkédv.

4

1. Nagyterem: szinte az egész mennyezet egy felülvilágító
2. A gyerekkönyvtári rész
3. Valamennyi elem stílusértékű, végigtervezett
4. A vakolt homlokzat részlete
- 5-6. Az informatikai hídon a pult rajza és képe

A koncepció lényeges része: a háztest átélt organizmusa. Több ez, mint „tömegalakítás”. Szobrászati igényességgel kiagyalt test.

Azért ez a test roskadozik az anyagok sokaságának súlya alatt. Mert bizonyos időnként tobzódik a fa, a cserép, a bádóg a téglá.

A nyersbeton szép.

Azért ez a test időnként túlforgmált. A nagy ívűnek szánt íves álboltozat nem hiányzott.

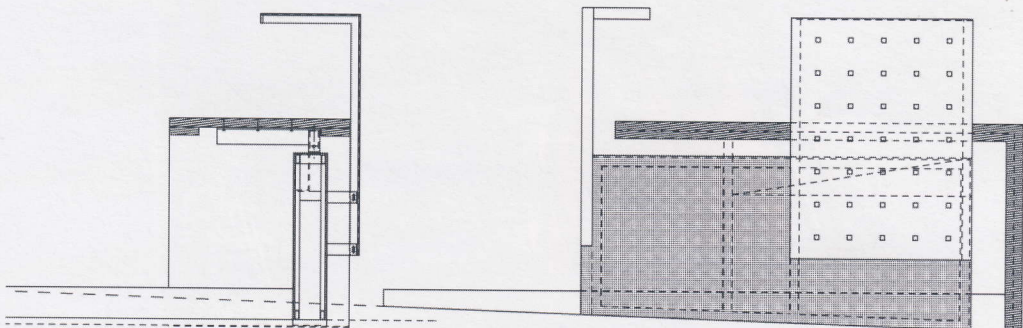
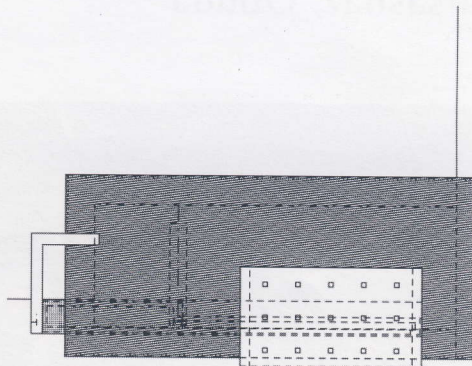
(Rádásként a vörösmárvány csíkozással.)

Az épületet kérték nem beskatulyázni! Akár a Kenneth Frampton-féle kritikai regionalizmus példája is lehetne, ha nem Magyarországon épül.

De Christopher Alexander patternjei is lépten nyomon tettenérhetőek. A belső udvar, mint meghitt hely. Vagy az átkötő fa-hídon található infotéka, mint archetipikus tér.

A beskatulyázás szándéka nélkül, csupán a rend kedvéért, Kálmán Ernő és Major György épülete talán a mai magyar építészeten azon vonulathoz sorolható, amely semmi mást nem akar, csak megváltani a világot.

Turányi Gábor

5

5

